

Pinter László

"Csorba Győző"
életmű kutatónak

tiszteletem és barátságom
jeléül emlékkül
Pécs, 2024. okt. 2-án

BRANTNER
egy polihisztor gyógyszerész

Grósz László
szerkesztő

A black and white portrait of Brantner Antal, an elderly man with thinning hair, resting his chin on his hand in a thoughtful pose. He is wearing a dark sweater over a light-colored collared shirt. The background is a plain, light color.

BRANTNER

egy polihisztor gyógyszerész

Brantner Antal – a magyar gyógyszerészet kiemelkedő
egyénisége, gyógyszerésznemzedékek egyetemi oktatója,
múzeumalapító, folyóirat-szerkesztő

Könyvünk szerkesztője Hankó Zoltán gyógyszerész, aki a *Gyógyszerészet* felelős szerkesztői feladatait Brantner Antaltól vette át és több évtizeden keresztül az előd szellemiségével gondoskodott a folyóiratról. A hagyományok ápolása ma is e folyóirat szerkesztőségének szívügye: a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság és a Gyógyszerészet évente pályázatot hirdet a „*Brantner Antal Ifjúsági Nívódíj, (BrAIN)*” – publikációs pályázat gyógyszerészhallgatóknak, fiatal gyógyszerészeknek és konzulenseinek” keretén belül.

Hankó Zoltán tanúja volt Brantner Antal küzdelmeinek, személyes gondjait is megismerve. Életútjáról munkatársaival korábban értékes kiadványt készített („Múzeum a kúriában – dr. Brantner Antal gyűjteménye Szentlőrincen” MGYT, 2008). Ennek felhasználásával, bővített tartalommal vállalta a jelenlegi könyv szerkesztését. Mint a Magyar Gyógyszerészi Kamara jelenlegi elnöke számos szakmapolitikai ügy intézése mellett, gondosan és baráti szeretettel szolgálta törekvésünk megvalósulását.

A pécsi gyógyszerészképzés egyik szemléletformáló nagy alakjának, Brantner Antalnak szellemi és helytörténeti hagyatéka, hazaszeretete a gyógyszerészi hivatás örök példája marad.

Pécs, 2024. április

Prof. dr. Szabó László Gy.

a Pécsi Egyetemi Gyógyszerészképzésért Alapítvány elnöke

TAKÁCSNÉ DR. NOVÁK KRISZTINA ÉS DR. HANKÓ ZOLTÁN

Dr. Brantner Antal

DR. BRANTNER ANTAL

(1929 - 2006)

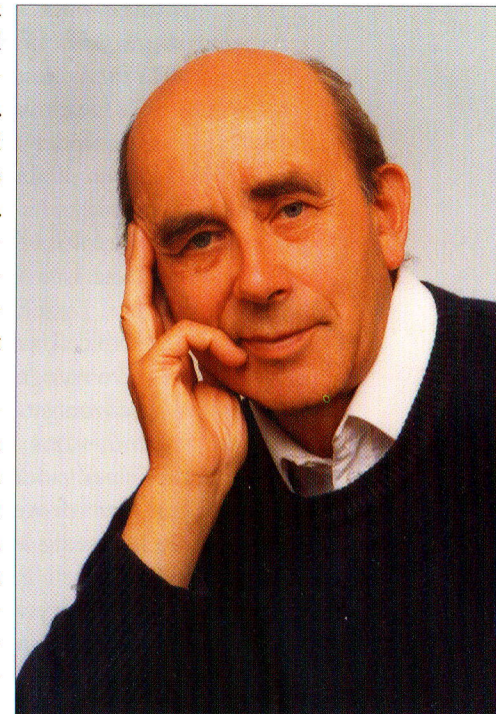

Dr. Brantner Antal gyógyszerész, vegyész, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerészi Kémiai Intézet docense, a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Szenátora, a Gyógyszerészet c. folyóirat volt felelős szerkesztője, a Szentlőrinci Brantner – Koncz Műemlékház alapítója, bölcs türelemmel viselt súlyos betegsége után 2006. november 5-én elhunyt. Temetésére Szentlőrincen 2006. november 9-én, az engesztelő szentmise áldozatra a temetés előtt a szentlőrinci római katolikus templomban a rokonok, volt munkatársak és barátok részvételével került sor.

Brantner Antal a középiskolát Pécsen a ciszterci gimnáziumban végezte, ahol 1947-ben érettségizett. Egyetemi tanulmányait 1948-ban kezdte és 1952-ben fejezte be a budapesti Gyógyszerésztudományi Karon. Ezt követően tanulmányait a Természettudományi Karon folytatta, ahol 1955-ben vegyészdiplomát szerzett. 1955-ben helyezkedett el a Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Karán a Gyógyszerészi Kémiai Intézetben.

Első előadását 1955 decemberében tartotta a kari publikációs előadások keretében „*Röntgen-kontrasztanyagok*” címmel. Ugyanebből a témából első közleménye 1956-ban jelent meg az „*A Gyógyszerész*” szaklapban. 1956 és 1989 között közel 40 közleménye jelent meg és mintegy 33 előadást tartott, zömmel hazai és kisebb részt nemzetközi fórumokon. Számos munkában vett részt a hazai gyógyszeripar és az egyetem közötti koprodukciónokban. „*Adatok a Liebermann-féle reakcióhoz*” című gyógyszerészdoktori disszertációját 1966-ban védte meg.

A fenolok Liebermann színreakcióját optimalizálta és kiterjesztette az addig még nem vizsgált vegyületcsoportokra, amelyek a gyógyszerészi gyakorlat szempontjából jelentőséggel bírnak, azonossági, illetve szelektív megkülönböztetési célokra. Magyarán keresett a színreakció és a szerkezet közötti összefüggésekre, s ezzel munkájában a reakció mechanizmu-

Szentlőrinc, 2004 október 19.

Kedves Zoli, kedves Jolika!

Tegnap érkeztem, nagy magányomban mint egy száműzött, ülök a 16 Celsius fokos egyetlen fűtött /16 C°/ szobámban, úgy közel tizenkét réteges öltözetemben. Valamelyik kisstíldu be-tyárnak heti bérlete lehet "udvarházamba", mivel sorra megsarcol távollétemben, így most 2 db. gázpalack, 3 db kerti szék és 4 db. kerti kispárna tűnt el. Ha így megy, ami elmozditható, elviszi. A rendőrségi bejelentés^t már megírtam, holnap személyesen viszem el. Nem mint ha várnám, hogy hozám visszakerül, de hadd tudjanak róla! Amugy a körülményeim egyedülállóak, a vizet idén nem kapcsoltam rá a házra, mivel olcsóbb a kerekesszék és remek vize van - így még csatorna díjat sem kell fizetnem.

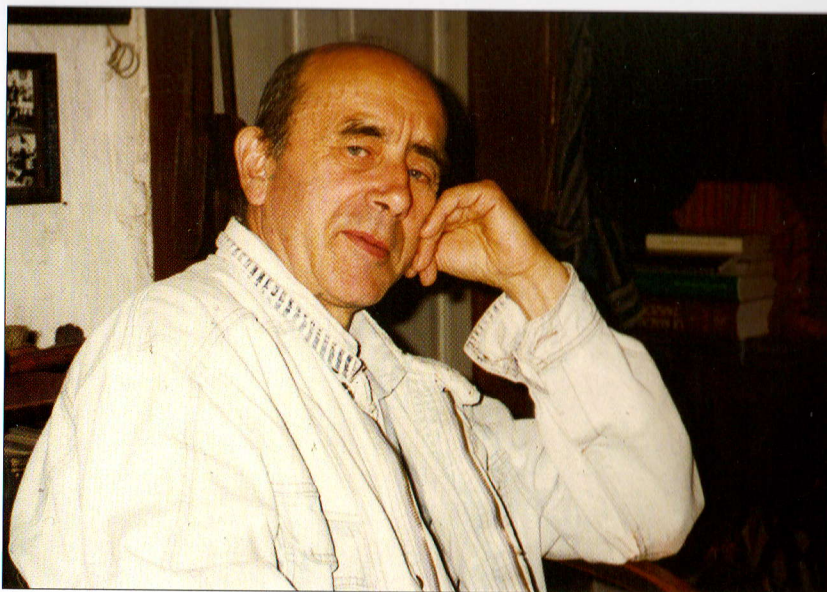
Multkori hívásodra zavart^{an} tűnően válaszolgattam, Szácsszal és Noszállal beszélgetésben voltam. Stenszky nem tudom hogy maradhatott ki, de bő anyag van róla a "Kazay E. könyvben".

Pénteken felmegyek, szívesen találkozónak veled, érdekelne, hogy mennyire vagy azzal a hatalmas anyaggal. Sorra miket emelsz be a folyóiratokból dokumentumként. Elkészült-e már a Vincze interjú? Az általad javasolt szakaszolás úgyes dolog. Az általam írt bevezető összegzés ugyan hosszú, de rámutat az MGYT megalakulását motiváló gyógyszerész társadalmi helyzetére.

A 12 millió forint "összekaparása" folyamatban van. Az alapítvány 4 milliójához én 8 millió magántőkémet adom. De a 4 millióis csupán 2 /bár most még abból annyi seincs! / és ahhoz az alapítvány 2 millió lakásvásárlási kölcsönt vesz fel, aminek visszafizetése viszont rám vár /három évre havi törlesztés 72.000 forint/ A 8 millióból ezidáig 7 millió megvan, és 1 milliót a Nagyházi aukciónházába vitt értékeimből kapom. Az alapítványon eddig csupán 1.750000 forint van. Ha sikerülni 2 milliót főlé vinni, kevesebb kölcsönt kellene felvennünk, így kevesebbet kellene nekem visszafizetni. A mellékelt levelet küldtem a három örökösnek, őszinte levél, de lássák, hogy áll össze a tőlem kívánt 12 millió forint.

Szombaton Vajda Tamás öregur barátommal 4 órás turát tettünk a budai hegyekben. Én provokáltam a sétát, lemértem, hogy mire vagyok képes. Hála Istennek, már semmi gond!!! Alig dagadt jobban, mint amugy nap mint nap. Felfelé kellett óvatosabban mennem. Ehhez "csak" annyit, hogy a CT vizsgálataim /alhasi és a tüdő/ negatívak voltak - így kilátásaim egyre biztatóbbak!!!

mellettel, levélcsomagot szorított Bennetektől
T. D. II

Amikor már túljutott az amputáción, egyszer Szentlőrincről felhívott és megkérdezte, mikor járok arrafelé és fel tudnám-e hozni őt Pestre. Nem volt kérdés, hogy mit válaszolok. Szörnyű érzés volt így látni őt, fél lábbal, két mankóra támaszkodva. Amikor meg akarta mutatni a korábban Ottó bátyjának és gyógyszerész feleségének lakásul szolgáló épületben berendezett könyvtárat, nem engedte meg, hogy a lépcsőkön fölfelé segítsék: „ezt nekem kell megoldanom akkor is, ha nincs itt senki”.

***

Betegségének alakulásáról rendszeresen hírt adott. Levelei mindig reményt keltőek voltak, de amikor személyesen beszélgethettünk, mindig elmondta, hogy addig szeretne még élni, amíg a szentlőrinci ház és a hatalmas gyűjtemény sorsát el nem tudja rendezni. Utolsó évében különös gondot fordított arra, hogy családjának történetét egy három részes közleményben feldolgozza és a Gyógyszerészetben megjelenhessen. (Könyvünkben ezt a munkáját ismét közzétesszük.)

***

Takácsné dr. Novák Krisztina akkori főszerkesztő telefonhívása ébresztett 2006. november 5-én, vasárnap reggel: sírva mondta, hogy „Tóni meghalt”. Elment. A szakrális világ kozmikus rendjében élt egész életében. Tudatosan készült erre a másik életre is. Hálával tartozom Istennek, hogy megismerhettem, munkatársa és barátja lehettem.

szokott. Ifjú korától – főként édesapjuk korai halálát (1957) követően – egyre szorosabb szálak fűzték a Szentlőrincen élő nagynénjéhez és annak férjéhez *Koncz Miklós* főszolgabíróhoz is.

Koncz Miklós 1911-ben szolgabíróként került Szentlőrincre, s ebben a minőségében, illetőleg később főszolgabíróként dolgozott itt a 2. világháború végéig. Felesége *Brantner Margit (Majda)* a Brantner-fivérek nagynénje házasságkötésük révén 1914 elején költözött a településre, s itt éltek a 70-es években bekövetkezett halálukig.

A háború után a történelem vihara szétszakította *dr. Brantner Antal* drávafoki gyógyszerész (Brantner Majda fivére) családját. Az Esterházy birtok tágas tisztartói lakában élő Koncz házaspár – miután nekik nem született utódjuk – ezt követően jelentős szerepet vállalt a három Brantner-fiú nevelésében, taníttatásában, és az örökösök is ők lettek.

Az értékes család- és kultúrtörténeti anyag, a csodával határos módon, szinte sértetlenül vészelt át a két világháborút és *dr. Brantner Antal* szerető, óvó, az anyagi áldozattól sem visszariadó gondoskodásának köszönhetően napjainkig fennmaradt. A három fivér közül a középső volt Antal, aki úgy döntött, hogy felvállalja a gyűjtemény gazdájának nehéz és sokszor hálátlan szerepét.

Dr. Brantner Antalnak családja, ősei iránti elkötelezettségéből következett az az elhatározása, hogy nagybátyjuk értékes, az „öreg házban” hosszú évtizedek alatt összegyűlt kultúrtörténeti hagyatékát, változatlanul és hiánytalanul megőrzi, fejleszti, rendszerezi.

Dr. Brantner Antal a nyolcvanas évek elején testvéreitől, *dr. Brantner Ottó* szentlőrinci körzeti orvostól és *Brantner István* agrármérnöktől megváltotta a hagyaték rájuk eső részét, és megkezdte az „öreg házban” összegyűlt tárgyi emlékek rendszerezését. Kutatta, feltárta és rendszerezte azt a gyűjteményt, amit a sors rábízott. Majd az Országos Műemléki Felügyelőséghez írott levelével kérte a hagyaték levédését. Első lépésként műemlékké nyilvánította az egykori intézői lakot, majd 1985-ben sikeresen levédette az ott őrzött hagyaték teljes egészét. Ezt követően megkezdődött a gyűjtemény múzeummá válásának folyamata.

A múzeumalapítónak azonban csakhamar szembesülnie kellett azzal a ténnyel, hogy a hagyaték múzeumi működtetésének meglehetősen komoly törvényi feltételei vannak. Számos követelménynek kell eleget tenni a működési engedély megszerzéséhez, a szakszerű katalógus elkészítésétől a rendszeres nyitvatartás biztosításáig, a gyűjtemény és a műemléképület szakszerű kezelésétől a rendszeres karbantartásig, ami rengeteg munkát és hosszabb távon meglehetősen nagy anyagi terhet jelent.

Dr. Brantner Antal kiemelkedő személyisége szolgál magyarázatul arra a tényre, hogy miközben munkás évtizedei teljes ideje alatt, sőt nyugdíja-

zását követően is a saját szakterületén jelentőset alkotott, maradt elég ideje és energiája arra is, hogy harcoljon a múzeum létrejöttéért, hogy egyedül szálljon szembe a felmerülő nehézségekkel, s találjon megoldást az örökséggel kapcsolatos minden problémára a nyilvántartás elkészítésétől a hosszabb távú működtetés feltételeinek megalapozásáig. Miután felmérte, hogy ez a nemes feladat egyaránt meghaladja anyagi és szakmai lehetőségeit, igyekezett meglévő, széles ismeretségi körét felhasználni, hogy a nehézségeket leküzdve mégis célt érjen. Megpróbált támogatókat találni, segítséget kérni, de az egyetemen eltöltött élete során sosem volt szüksége arra, hogy menedzserre váljon, hogy ki tudja használni a kapcsolatait, hogy „el tudja adni magát”. Ezt pótlandó, addig kutatott, kilincsel, amíg megoldást nem talált. A kulturális javak védelmével foglalkozó szakemberekhez fordult, hogy az általa felvállalt feladathoz szakmai támogatást, tanácsot kérjen és kapjon. Mikor nyilvánvalóvá vált számára, hogy a gyűjtemény feldolgozásában nem számíthat konkrét segítségre, kialakított egy katalógusrendszert és ennek felhasználásával egyedül kezdte meg a több ezer tételből álló gyűjtemény feltérképezését.

DR. BRANTNER ANTAL

BARANYAI GYÓGYSZERÉSZCSALÁD

A Kiegyezéstől a Brantner-Koncz Műemlékházig

A szerző apja *Brantner Antal* és nagybátyja *Brantner Ottó* gyógyszerészek voltak. Apja gyógyszerertárt alapított Lakócsa (1934), és fiókgyógyszertárt Drávafok (1936) községekben. Anyai ágon dédapja *Jeney József* Mórótt és Körmenten, anyai nagyapja *Jeney Béla* Siklóson volt gyógyszerész. Másik anyai ágon *Holmik Ferenc* dédapja vásárolta meg Baranya 5. legrégebbi gyógyszerertárt Siklóson, és újította azt fel a Kiegyezést követően. A rokon *Antal Gyula* 1895-ben létesítette a 6. gyógyszerertárt Pécsen. *Brantner Ottóné Imre Klára* tulajdonába került a privatizáció során Baranya legrégebbi gyógyszerertára a pécsi Szerecsen patika, a patikamúzeummal együtt.

Szentlőrincen a család ún. Brantner-Koncz Műemlékházában létesült egy gyógyszerészettörténeti gyűjtemény, zömében könyv és folyóirat, számos tárgyi anyaggal és dokumentummal. A Műemlékház – mint egykori tisztartói lak – 1985 óta agrártörténeti műemlék, benne a család múlt századelő polgári lakáskultúráját reprezentáló lakótérrel, gazdag családi könyvtárral. Az épületet és a gyűjteményt mára hivatalos múzeummá nyilvánították, amit a „Szentlőrinci Brantner-Koncz Műemlékház Múzeumi Működését Támogató Alapítvány” működtet.

I.

Egy gyógyszerész családnál mi sem természetesebb, mint hogy a fiú a gyógyszerertár-tulajdonos apja örökébe lép. Így volt ez nálunk is. A ciszterci rend pécsi gimnáziumában eltöltött nyolc év után, az érettségit követően 1947 nyarán jóapám felvitt Budapestre, hogy bemutasson régi egyetemi ismerőseinek. Akkor még nem volt felvételi vizsga és a „Karközi Bizottság” hatáskörébe tartozott az egyetemre gyógyszerészhallgatónak jelentkezők felvétele. Apám először *Schulek Elemér* professzorhoz vitt el a Bartók Béla úti lakására, majd a botanikus kertben kerestük fel *Gimesi Nándor* ciszterci rendi szerzetest, a botanika professzorát. Őt követte *Sárkány Sándor* növénytan professzornál tett látogatásunk a Lónyay utcai lakásán, majd *Lipták Pált* a Gyógynövény és Drogismereti Intézet professzorát látogattuk meg, aki az intézetében lakott, mivel az ostrom során a lakását lebombázták. Az Egyetemi Gyógyszertár vezetőjéhez *Csipke Zoltán* professzorhoz régi

¹ Megjelent: *Gyógyszerészet* 50., 428-432, 506-510, 572-576, (2006)

A SZENTLŐRINCI MUZEÁLIS GYŰJTEMÉNY

A múzeumház hihetetlen mennyiségű anyagot őriz. A XIX-XX. század fordulójának polgári lakáskultúráját több oldalról is megismerhetjük általa, hiszen egyaránt jelentős a bútor, a porcelán, a finomkerámia, az étkezési színesfém eszközök, használati tárgyak anyaga. Ezek mellett számottevő a képek, fotók könyvek száma is. Ez a családi anyag egy polgári-értelmiségi család világháború előtti lakóterét reprezentálja, annak ipar-, nép- és képzőművészeti, valamint gazdag könyvtárának szellemtörténeti anyagával. A fordított „L” alakú épület főutcai frontján helyezkedik el a könyvtárszoba, a fogadószoba és a háló. Az épület hosszabb szárnyán a kisebbélő, a „nagy mama szoba”, a volt cselédszoba (gyerekszoba) és végül a nagykonyha, valamint a kamra. Az utcafront szobái a belső zárt folyosóról közelíthetők meg, az udvar felől a nyitott faoszlopos gang végén található a pince és a padlásfeljáró.

A *könyvtárszobában* a két kismemesi család könyvgyűjteménye egyrészt a XVII. és a XVIII. századból, de zömében a XIX. századból maradt hátra. Tartalma: történelem, irodalom és jog. Nyelvezete: latin, német és magyar.

A *fogadószoba* közepét egy Mária Terézia korabeli diófa asztal foglalja el, hat gobelin bevonatú székekkel. A többi bútor a XIX. században készült. Családi hagyaték az 1848-ban kiadott, dedikált Petőfi Sándor költeményes kötet. Érdekes történelmi dokumentum Kossuth Lajos 1849. február 4-én írt levele Damjanich-hoz, amiben gondjait, aggodalmát osztja meg a tábornokkal.

A *hálószo*ba századelős, angolos, sima bútorát Koncz Miklós saját kezűleg festett, „úri magyaros”, maga tervezte mintavilággal díszítette.

A *kis-ebédlő* központi szerepet vitt a család mindennapi életében. Gyakorlatilag reggeltől estig az otthonlevők ebben a szobában tartózkodtak. Télen csak ezt a cserépkályhás szobát fűtötték. Ősztől tavaszig a vendégeket is itt fogadták. A téli hónapokban szűkebb baráti körben itt folytak a tarokk-, a bridzs- és a lórum-partik. Ez a *boltíves szoba* az „ősi” időkből szabad-tűzhelyes konyha lehetett, és a XIX. században alakították át lakótérre. Bútorzata – az asztalt körülvevő század eleji karosszékek kivételével – a XIX. sz. második felében készült.

A fehérre meszelt „*nagymamaszoba*” fűdémszerkezete fekete, érett dalmát fenyő-gerenda plafon. Ebbe a környezetbe illeszkedik a historikus ógermán hálószoba, megmaradt sötét tónusú bútoraival.

Az egykori *cselédszoba* vendégszoba funkciót kapott. Berendezése biedermeier ágy, éjjeliszekrény, a fal mellett ruhásszekrény.

Az egykori *nagy-konyha* gerendás plafonszerkezetével és eredeti téglapadozatával csupán tárgyaiban, cserépedényeiben, festett, kerámia tányérkollekcijában őrzi régi funkcióját. Zömében közel százéves konyhatechnikai eszközök, ritkaságok találhatóak itt. Üstök, vaslábasok és fazekak lógnak le a gerendáról. A közvetlen mellette fekvő keskeny kamrához ajtó vezet át, alatta a pincefeljáró és a pince.

A *rendszeresítést* dr. Brantner Antal szakemberek által elismert, megcsodált precízséggel, szakmai hozzáértéssel végezte. Azt a célt tartva szem előtt, hogy némi hozzáértéssel bárki könnyen eligazodhasson az anyag teljes egészében.

Annak érdekében, hogy a gyűjtemény fennmaradjon, a művészet-történet és a múzeumi katalógus-rendszerek terén is képezte magát. Miután nem számíthatott segítségre, „kitanulta” ezt a szakmát is, s a szükséges szintig „múzeológussá vált”. Katalógizálásában az alábbi húsz tárgycsoportra osztotta az anyagot, külön kiemelve az általa legértékesebbnek tartott dolgokat:

- Bútor;
- Kép – keretben;
- Kép – keret nélkül;
- Porcelán, finom kerámia és kőtárgyak;
- Népi cserépedények;
- Üvegtárgyak;
- Míves fémtárgyak;
- Étkezési asztali eszközök;

2. kép
Tangedények – 2

3. kép
Standedények,
laboreszközök

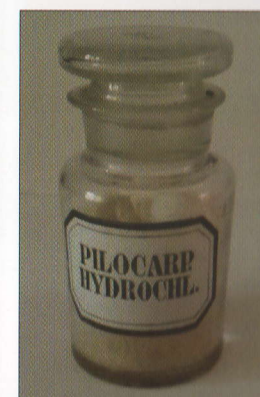
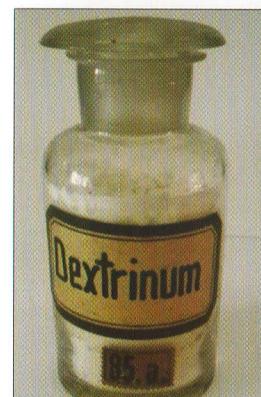
4. kép
Tégelyek – 1

5. kép
Tégelyek – 2

6. kép
Porüvegek:
1. Bizmut-só;
2. Kinin-só;
3. Réz-só

7. kép
Porüvegek:
1. Dextrin;
2. Guajacol
carbonát;
3. Pilocarpin
hydrochlorid

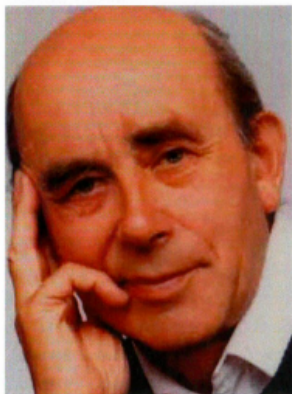

8. kép
Porüvegek:
1. Kallium
chromicum;
2. Santoninum;
3. Stibium

Találtam az 1933–36 közötti időkből méregkönyv mellékleteket (10–14. kép). A Méregkönyv a nem humán gyógyszerként kiadott mérgező anyagok nyilvántartására szolgál. A 41/2007. (IX. 19.) EüM rendeletben is megtalálható még, hogy a gyógyszertárakban a Méregkönyv vezetése kötelező, de ez ma már nem szükséges.

BRANTNER ANTAL

(1929–2006)

Múzeumalapító gyógyszerész. 1929. augusztus 9-én Siklóson született és 2006. november 5-én hunyt el Szentlőrincen.

Szentlőrinc város legjelentősebb kulturális értéke a múzeumi működési engedéllyel rendelkező Brantner-Koncz Műemlékház – közérdekű muzeális kiállítóhely, dr. Brantner Antal gyógyszerész, egyetemi docens egykori tulajdona. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma a Munkácsy Mihály u. 33. sz. alatti lakóházat – az egykori Esterházy-uradalom tisztartói lakját, kúriáját – 2002-ben műemlékké nyilvánította, a benne lévő értéktárgyakat pedig védelem alá helyezte. Az országosan is rendkívül értéket képviselő gyűjtemény minden egyes darabja Brantner Antal áldozatos értékmentő tevékenységének köszönhető. Külön érdeme, hogy múzeumalapítóként, minden tárgyat osztályozott, rendszerezett, katalogizált. A műemlékház 2010-ben végzett felújítása Szentlőrinc város polgárainak, mecénásainak köszönhető. Az újjá vakolt és felújított régi ház falán a 2011-ben, a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság által elhelyezett emléktábla hirdeti: Ebben a házban élt, alkotott dr. Brantner Antal (1929–2006) múzeumalapító gyógyszerész, a kémiai tudományok kandidátusa, gyógyszerész-nemzedékek egyetemi oktatója, a magyar gyógyszerészet kiemelkedő alakja, aki a köz javára adományozta gyűjteményét.

Élete alakulását a családi adottságok, hagyományok döntötték el. Édesapjának,

↑ 1. kép

A Brantner-Koncz Műemlék Múzeum Szentlőrinc központjában

Brantner Antal gyógyszerésznek apja Ypszilanti herceg Somogy megyei birtokán volt tisztartó, de 1905-ben fiatalon elhunyt. Özvegye gyermekeivel Kaposvárra költözött. Itt Babocsay Kálmán gyógyszerész-tulajdonos Antalt (édesapját) és testvérét, Ottót (nagybátyját) felvette gyógyszerész-gyakoroknak. A lánygyermek, Brantner Majda (nagyénje) férjhez ment Koncz Miklós (apja Mohácson volt ügyvéd) szentlőrinci szolgabíróhoz. A Brantner-család így költözött Szentlőrincre, az Esterházy hercegtől bérbé vett tisztartói lakba, a jelenlegi műemlékházba. Az épület 1976 óta Brantner Antal kizárólagos tulajdonává vált és 1985-ben agrártörténeti műemléki védetség alá került.

Brantner Antal édesapja, idősebb Brantner Antal, és testvére, Ottó 3 éves gyermekkoruk idejüket letöltve sikeres vizsgát tettek Budapesten. Közben frontszolgálatra hívták be őket, csak ezután, a háború befejeződését követően tudták megszerezni a gyógyszerészi diplomát. Édesapja ezt követően Siklósról került és a 'Gyógyszertár a Szentlélekhez' nevű patikában dolgozott. Nőül vette a tulajdonos, Antal Gyula családjából Jeney Leontint, aki édesanyja lett és akinek apja, Jeney Béla Siklóson, majd Mohácson volt gyógyszerész (Jeney Leontin nagyapja, Jeney József is gyógyszerész volt Körmenten, majd Móron).

A siklósi gyógyszertárat (Baranya 5. legrégebb patikáját) anyai dédapja, Holmik Ferenc gyógyszerész vette meg a Kiegyezés előtt. Korán elhunyt, nagyobbik lányát, Holmik Annát Antal Gyula vette feleségül, aki 1895-ben

TAKÁCSNÉ DR. NOVÁK KRISZTINA

DR. BRANTNER ANTAL

a gyógyszerészi kémia tanára és kutatója

A felkérés, hogy mutassam be Brantner Antal oktatói és kutatói munkásságát, egyszerre állít könnyű és nehéz feladat elé. Tóni szerethető személyisége élénken él emlékezetemben, bár tagadhatatlan, hogy a halála óta eltelt 17 év már olyan hosszú idő, hogy a konkrét emlékek egyre halványulnak és talán csak az igazán emlékezetesek idézhetők fel. Nekem Brantner Antal gyakorlatvezetőm volt a Gyógyszerészi kémia III. éves tantárgy gyakorlatain az 1973/74-es tanévben, majd az Intézetbe lépésem után, 12 éven át, 1977 és 1989 között kollégám volt. Így közvetlenül szerezhettem tapasztalatot kiváló oktatói és kutatói kvalitásairól. Mégis előre kell bocsátanom, hogy ez a visszaemlékezés nem lehet teljes, hiszen az Intézetben töltött idejének csak utolsó harmadánál lehettem jelen. Hitelességét, de egyben szubjektív jellegét pedig az adja, hogy Tóni engem és néhai férjemet megtisztelt barátságával, így sokkal több volt számunkra, mint kolléga.

Jelen írás nagyrészt támaszkodik a halálának 10. évfordulója alkalmából, 2016-ban a PTE GYTK „Lárencz László Gyógyszerésztörténeti Csoportja” által szervezett előadóülésen¹ elhangzott előadásomra és az abból készített, a *Gyógyszerészetben* megjelent közleményre [1]. Mindkettővel célom volt méltó emléket állítani Brantner Antal szellemi örökségének. Ez a visszaemlékezés tehát egyrészt személyes emlékekből táplálkozik, másrészt dokumentumok alapján igyekszik bemutatni Brantner Antal sokoldalúságát, igényes és eredményes kutató munkáját és egyedi, magával ragadó személyiségét. Sajnos az egykori kollégák és barátok többsége már nincs az élők között, így nincs kihez fordulni, de mindenképp szeretném megemlíteni, hogy 2016-ban az adatok összegyűjtésében még nagy segítségemre volt egykori közvetlen munkatársa, Vámos József, akinek hálás köszönettel tartozom, és aki azóta sajnos szintén távozott abba az égi laboratóriumba.

EGYETEMI PÁLYAFUTÁSÁNAK ADATAI

Brantner Antal, mint erről önéletrésésében részletesen beszámol [2] családi indíttatásból választotta a gyógyszerész pályát és érettségi után, 1947-ben beiratkozott a budapesti karra, ahol 1952-ben diplomázott. Már tanulmányai alatt vendéghallgatóként az ELTE TTK vegyész szakát is párhuzamo-

¹2016. október 14-15. Pécs-Szentlőrinc

Tartalom

Brantner – egy polihisztor gyógyszerész

Főszerkesztő: Hankó Zoltán

Felelős szerkesztő: Szabó László Gyula

Technikai szerkesztő: Oláh Csaba

Kiadja: Pécsi Egyetemi Gyógyszerészképzésért Alapítvány

Felelős kiadó: Szabó László Gy. a Pécsi Egyetemi Gyógyszerészképzésért Alapítvány elnöke

Készült 400 példányban

ISBN: 978-963-626-265-5

Nyomdai kivitelezés: Séd Nyomda, Szekszárd

SZABÓ LÁSZLÓ GYULA	
Előszó	7
TAKÁCSNÉ DR. NOVÁK KRISZTINA ÉS DR. HANKÓ ZOLTÁN	
Dr. Brantner Antal (1929–2006)	9
DR. BRANTNER ANTAL	
Baranyai gyógyszerészcsalád – A Kiegyezéstől a Brantner–Koncz Műemlékházig	13
DR. GYÖRVARÍ MÁRK – NYERSNÉ GÖDÖNY ZSUZSANNA	
A múzeumalapító – A szentlőrinci helytörténeti alapítvány létrehozása és működése	35
GRUNDA MIKLÓS	
Dr. Brantner Antal gyógyszerészeti gyűjteménye	59
TAKÁCSNÉ DR. NOVÁK KRISZTINA	
Dr. Brantner Antal a gyógyszerészi kémia tanára és kutatója	77
DR. MAYER KLÁRA	
Emlékezés-töredékek dr. Brantner Antal szentlőrinci gyógyszerészre ...	89
GÁL KÁROLY	
Tóni	93
DR. HANKÓ ZOLTÁN	
Dr. Brantner Antal felelős szerkesztő – a mentorom	101